

Bilag 1 - økonomitildelingsmodel

NOTAT

25. august 2023

I dette bilag gennemgås de elementer den nuværende økonomitildelingsmodel er bygget op af. Ved at tilpasse disse kan det være muligt i højere grad at understøtte skolernes lokale arbejde med stærke læringsfællesskaber.

Klasse- eller elevtalsbaseret økonomitildelingsmodel

Frem til skoleåret 2019/2020 fik skolerne tildelt ressourcer baseret på antal elever på skolen. En elevtalsbaseret økonomitildelingsmodel tildeler skolerne økonomi ud fra det antal elever der er på en skole. Det vil altså sige, at én elev udløser et bestemt beløb. Jo flere elever, jo flere penge. En sådan økonomitildelingsmodel fremstår umiddelbart retfærdig ved, at skolen får midler svarende til det antal elever der er indskrevet på skolen. Udfordringen er dog, at alle skoler, uanset hvor mange elever der er indskrevet på skolen, skal leve op til de samme bestemmelser i folkeskoleloven om minimumstimetal mv. Derfor skal alle skoler, uanset størrelse, i udgangspunktet sikre at der er én lærer til én klasse i alle timer. For de skoler med meget få elever, hvor der dermed også er få elever pr. klasse, betyder en elevtalsbaseret økonomitildelingsmodel, at der er færre midler til at sikre driften af skolens klasser.

Siden skoleåret 2019/2020 har skolerne fået tildelt ressourcer ud fra en klassebaseret økonomitildelingsmodel. Det betyder at fagopdelt og understøttende undervisning tildeles midler ud fra antallet af klasser skoleår og antallet af undervisningstimer på de enkelte klassetrin. Ved en klassebaseret økonomitildelingsmodel sikres det, at alle skoler, uanset størrelse, modtager økonomi til at der kan være én lærer i alle klasser, i alle undervisningstimer. Uanset hvor små klasserne måtte være. Det betyder, at man skaber et økonomisk bæredygtigt skolevæsen for alle skoler, også dem med få elever og små klasser.

I Frederikssund Kommune varierer antallet elever i klasserne fra omkring 10 elever til 28 elever. Det betyder derfor også, at der ved en klassebaseret økonomitildelingsmodel vil være en oplevelse af mere læretid pr. elev i de små klasser end i de store klasser.

Samlet set anbefaler administrationen, at der på baggrund af de strukturelle forhold i det samlede skolevæsen og de store forskelle på skolernes størrelser og organisering på matrikler, fortsat tildeles ressourcer til almenområdet ud fra en klassebaseret økonomitildelingsmodel.

Midler til vejledere

Udover tildelingen til driften af skolens klasser, gives der ressourcer til skolens vejledere. De faglige vejledere er centrale i skolen. De har betydning for lærernes og pædagogernes udvikling af undervisning og dermed for elevernes læring og trivsel. En vejleder igangsætter, koordinerer og leder nye tiltag og udvikler faget eller det faglige område – i tæt parløb med kollegaer.

I dag tildeles der midler til 42 timer pr. skoleuge til alle typer vejledere. Således får alle skoler, uanset størrelse og antal matrikler, den samme vejledertid.

Der er fordele og ulemper ved den tildelingsmodel. Alle skoler får med denne model



nøjagtig den samme ressource. Det har eksempelvis den konsekvens, at lærerne på Ådalens Skole har halvdelen af den tid til at få vejledning i forhold til Jægerspris Skole, da tildelingen er den samme, men der er dobbelt så mange lærere på Ådalens Skole. Det betyder altså, at der er mere tid til den reelle vejledning af de enkelte lærere på Jægerspris Skole end på Ådalens Skole.

For de tre skoler der har undervisning på flere matrikler, udfordrer modellen omvendt ved, at der for den samme tildeling af vejledertimer skal sikres vejledning på alle matrikler. Der skal være alle typer vejleder på alle matrikel for at vejledningen bliver tilgængelig i praksis, og med den nuværende tildeling skal disse vejledere derfor dele deres tid mellem flere matrikler. Det giver samlet set mindre vejledning af kollegaer på hver matrikel.

Det vil være en mulighed at tilpasse denne økonomitildelingsmodellen for så vidt angår vejledere ved at det i stedet er antallet af lærere på skolen samt antallet af matrikler der udgør parameteret for tildeling til vejledere. Det vil give både store skoler og skoler med flere matrikler bedre udnyttelse af deres vejledere, og dermed en større mulighed for at anvende vejlederne aktivt i styrkelsen af skolernes læringsfællesskaber.

Midler til lejrskole

På nuværende tidspunkt er serviceniveauet i Frederikssund Kommune, at alle elever kommer på lejrskole én gang i løbet af deres skoleforløb. Der tildeles derfor økonomi til 50 timer til to lærere på 6. årgang, altså samlet set 100 timer pr. 6. klasse.

Skolerne har selv frihed til at planlægge hvornår lejrskolen gennemføres. 6. klasse er derfor alene valgt til brug for beregning, da det typisk er på det tidspunkt lejrskolen afvikles.

Det kan også vælges, at skolernes i stedet tildeles midler til lejrskole baseret på antal elever der skal afsted på lejrskole. Udfordringen ved den tildelingsmetode er, at eleverne ofte tager på lejrskole klassevis og med klassens stamlærere. Ved at tildele midler til lejrskole ud fra antal klasser og ikke antal elever sikres det, at skolerne har midler til, at alle klasser kan komme på lejrskole én gang i deres skoletid.

Administrationen anbefaler, at der fortsat tildeles ressourcer til lejrskole baseret på, at én 6. klasse udløser 100 lærertimer. Dermed sikres det, at der er det fornødne ressourcer på alle skoler, uanset elevtal, til at eleverne én gang i deres skoleforløb kan komme på lejrskole med deres faste lærere.

Ekstraressource

Ved den nuværende økonomitildelingsmodel tildeles alle skoler en ekstraressource (til fx vikardækning, holddeling, udviklingsprojekter og inklusion af elever med behov for støtte under 12 lektioner om ugen).

Ekstraressourcen tildeles, modsat den generelle økonomitildelingsmodel, der er klassebaseret, ud fra antal elever på de enkelte skoler. Skolerne får således 29,3 % af de midler de modtager til den fagdelte – og understøttende undervisning, i ekstraressource.

Ekstraressourcen fordeles ud fra antal elever på skolen, uanset sammensætningen af skolens elevgrundlag. Der ydes altså ikke socioøkonomisk omfordeling mellem skolerne, hvilket betyder at der i fordelingen af ekstraressourcen alene tages udgangspunkt i antallet af elever og ikke i om nogle elevgrupper kræver flere særlige indsatser end andre.

I børne- og undervisningsministeriet er socioøkonomisk reference et parameter, der eksempelvis ved beregning af skolernes faglige resultater tillægges værdi. Det betyder, at skolerne i højere grad end deres faktiske karakterer, vurderes ud fra deres forventede karakterer, når der korrigeres for den socioøkonomiske reference – altså når man ser på skolens faktiske elevgrundlag. Børn arver ikke deres families sociale problemer, men der er ulighed i børns opvækstbetingelser, der stiller børn forskelligt i en skole- og læringskontekst. Statistisk set er der sammenhæng mellem børns socioøkonomiske baggrund og udvikling af færdigheder samt deres trivsel, sociale og personlige udvikling.

På den anden side kan *alle* børn rammes af udfordringer i deres skoleliv, hvilket der ikke tages højde for, hvis man alene tildeler midler baseret på socioøkonomi.

Det kan derfor overvejes om der i den nye model bør være et element, som tager højde for, at skoledistrikternes sociale profil er forskellig. Skoledistrikternes sociale profil kunne baseres på socioøkonomiske indikatorer, og bygge på data fra Danmarks Statistik. Der kan vælges en vægtning, hvor socioøkonomi tildeles 100% vægtning, men man kan også vælge at tildele økonomi udefra eksempelvis en 50/50 vægtning, hvor socioøkonomi tildeles 50% og elevtal 50%. Ved at vægtes socioøkonomi i tildelingsmodellen får skoler med en sværere socioøkonomisk profil bedre forudsætninger for at kunne tilrettelægge særlige forløb for elever med behov for ekstra støtte i skoletiden.

Midler målrettet stærkere læringsfællesskaber

Fra skoleåret 2023/24 er det, foruden ekstraressourcen, besluttet at udmønte 12,5 mio. kr. til skolernes arbejde med stærkere læringsfællesskaber i form af eksempelvis mellemformer. Mellemformer er specialiserede, afgrænsede undervisningstilbud lokalt på den enkelte skole, til de af skolens egne elever som i kortere eller længere tid har brug for en anden undervisningsramme end deres normale klasse. Det betyder, at skolerne, udover restressourcen bestående af 29,3 % af midlerne til den fagopdelte og understøttende undervisning, også (samlet set) får 12,5 mio. kr. til mellemformer/specialpædagogisk bistand.

På nuværende tidspunkt tildeles disse midler ud fra skolernes elevtal, uden hensyn til socioøkonomisk sammensætning af skolens elevgrundlag.

Ligesom det er beskrevet ovenfor i forhold til fordelingen af ekstraressourcen, er socioøkonomi en parameter der alt andet lige har betydning for skolernes opgave i forhold til de konkrete elever. Som beskrevet er der statistisk set en sammenhæng mellem børns socioøkonomiske baggrund og deres udvikling af færdigheder samt deres trivsel, sociale og personlige udvikling. Det betyder konkret for denne pulje, at der, hvis man alene ser på den socioøkonomiske profil, kan være skoler der har en elevgruppe der samlet set har et større behov for særligt tilrettelagte undervisningstilbud end andre.

På den anden side kan *alle* børn rammes af udfordringer i deres skoleliv, hvilket der ikke tages højde for, hvis man alene tildeler midler baseret på socioøkonomi.

Det kan drøftes hvordan hvor står ovenstående pulje skal være og hvordan tildelingen skal foregå.

Administrationen anbefaler, at midlerne til arbejdet med stærkere læringsfællesskaber fordeles med en vægtning af både elevtal og socioøkonomi.

Opsamling

Skole, klub og SFO skal altså drøfte, hvordan økonomitildelingsmodellen til skolerne skal sammensættes ud fra nedenstående kriterier:

- Klasse- eller elevtalsbaseret økonomitildelingsmodel?
- Midler til vejledere: Ens for alle skoler eller fordeling efter antal lærere og antal matrikler?
- Midler til lejrskole: Fortsat fordelt efter antal 6. klasser eller tildele midler ud fra antal elever der skal afsted på lejrskole på hver enkelt skole?
- Fordeling af ekstraressourcen: Fordeles efter elevtal, socioøkonomi eller en vægtning mellem de to?
- Midler til stærkere læringsfællesskaber: Skal socioøkonomi vægtes fremadrettet eller skal puljen fortsat fordeles alene efter elevtal?

Foruden ovenstående forhold, som relaterer sig til skolernes økonomitildelingsmodel, vil der også kunne træffes beslutning om, hvordan den samlede økonomi til aflønning af skolens personale tildeles. Der findes to forskellige modeller for tilrettelæggelsen af lønstyringen på skoleområdet:

1. Normstyring (at styre på antal stillinger, central håndtering)
2. Lønsumsstyring (at styre på den samlede lønsum, lokal håndtering)

De almene folkeskoler i Frederikssund Kommune er i dag normstyrede. Det betyder konkret, at økonomien til skolernes personale ligger centralt, og at skolerne får udmeldt hvor mange medarbejdere de kan have ansat hvert år. Budgettet udmøntes altså i antal årsværk som skolerne kan ansætte og ikke i en samlet lønsum der tildeles skolerne til deres lokale håndtering.

Normstyringen har den fordel, at det er et kendt og indarbejdet system, der stiller færre krav til den lokale økonomistyring på skolerne.

En normstyring giver dog modsat ikke så store frihedsgrader for den enkelte skole til at optimere udnyttelsen af lønbudgettet eller til at finde de rigtige, lokale løsninger i forhold til bemanningen.

Ved en normstyring er ansvaret for ikke at overskride det samlede lønbudget for alle skolerne, placeret centralt og ikke lokalt på den enkelte skole. Det betyder, at hvis den forventede gennemsnitsløn overskrides som helhed er det det centrale budget, der betaler, og omvendt hvis den forventede gennemsnitsløn er lavere, så vil der være et mindreforbrug. De senere år har den faktiske gennemsnitsløn på skolerne været lavere end forventet, hvilket har medført et mindreforbrug på den samlede ramme.

I forhold til skolernes frihedsgrader og muligheder for fleksibilitet er det relevant at drøfte den fremadrettede lønstyring for skolerne. Beslutter man at skolerne skal have lønsumsstyring, vil skolerne få udmøntet deres samlede lønbudget og vil dermed lokalt kunne sikre den personalesammensætning og fordeling af medarbejderressourcer, som skolen vurderer bedst. Administrationen anbefaler at man overgår til lønsumsstyring, idet det giver skolerne en højere grad af fleksibilitet og frihed til at drive skolerne, og samlet set også giver dem et større ansvar for både drift og kvalitet på egen skole.